

Ávirkan av grágás á grasvøkstur í bønum

Spurningur

Hvørja ávirkan hevur grágás á grasvøkstur í bønum, og hvussu ávirkast grasúrtøkan?

Tíðarskeið

2012-2016.

Orsøkin til royndina

Grágásin tók at nørast í Føroyum í 1980unum. Áðrenn hetta var hon sera sjáldsom. Okkurt hendinga par var at síggja um várið og heystið og altíð langt burtur frá fólki og bygdum øki. So við og við gjørdist hon naskari og fór at leggjast í bøin, serliga væl taðaðan bø við nógvum grasvøkstri. Seinast í 80unum byrjaðu bøndur so smátt at merkja trupulleikarnar av gæsnum. Talið er vaksið á hvørjum ári, og nú eru tær ein ovurhonds stórir trupulleiki hjá bóndum og elva til stóran peningaligan miss.

Tað eru serliga mjólkneytabøndurnir, sum merkja sviðan. Teir hava allir tørv á nógvum grasi, og taða tí bøin væl og sláa sama stykki tvær ferðir sama ár – onkuntíð triggjar ferðir. Seinastu árin gerst alsamt vanligari, at bøndur mugu lata ein heilan slóttur standa eftir, tí hann er uppetin, niðurtraðkaður og dálkaður av gásalorti.

Endamál við royndini

Grágásin er friðað, og bøndur sóknast eftir einari broyting í fuglaveiðilógini, sum gevur teimum loyvi til at skjóta eftir gæsnum, tá tær eru í bønum, fyri at styggja tær út í hagan. Endamálið við royndini er at fáa tøl til vega, sum kunnu vera grundarlag undir arbeiðnum við lóggávubroytingum á hesum øki.

Mannagongd

Royndin verður gjørd hjá Jógvan Joensen á Sandi á bø, sum er friðaður fyri seyð alt árið. Har eru tólv royndarpuntar gjørdir á tveimum stykkjum. Helvtin av teimum eru girdir við 60 cm høgum høsnahegni, og tráður spentur yvir, so gæsna ikki sleppa til puntin. Hin helvtin er

avsett við einum lítlum pinni í hvörjum horni, soleiðis at gæsnað hava fría atgongd til puntin. Annað royndarstykkið bleiv sátt við grasfræ í 2012 (her nevnt 1. árs bður), og hitt í 2010 (her nevnt eldri bður). Alt økið verður taðað eins.

Skrásetingar

Skrásetingarnar byrja í 2013. Fylgt verður við grasvøkstrinum, og samanseting av grassløgum verður skrásett. Tá bóndin slær bðin, verður grasið í royndarpuntunum eisini sliðið. Tað verður vigað nýsliðið, síðani turkað í ovni til øll vætan er farin úr og so vigað aftur.

Úrslit

Av tí at árin roynast ymist, fer royndin at vara í 5 ár fyrri at fáa so neyv tøl, sum gjørligt, men fyrribilsúrslit verða sett upp her, so hvørt tey eru klár.

Fyrstu úrslitini síggjast niðanfyri

Mynd tikin 26. mars 2013. Allur bøurin varð sligin í september heystið fyri. Hendan dagin í mars er grasið 22 cm sítt á tí friðaða økinum, meðan tað er 2 cm, har gásin sleppur til.

Mynd tikin 11. mai 2013. Gróðurin er byrjaður av álvara. Grasið í friðaða økinum er nú 37 cm sítt, meðan tað er 10 cm, har gásin sleppur til, og myndin niðanfyri vísir, at her er alt grasið bitið niður.

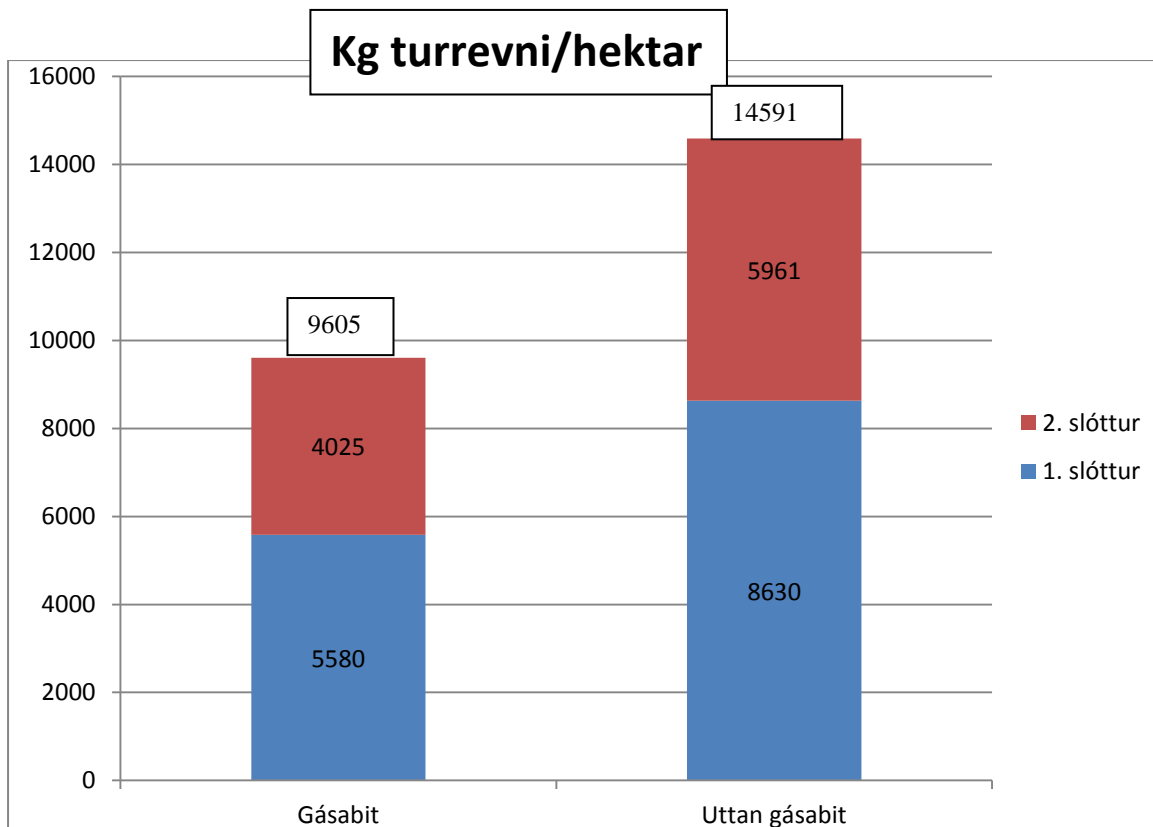

Mynd tikin 11 mai 2013. Hetta er í økinum, har gásin sleppur til. Myndin vísir, at alt grasið er bitið niður.

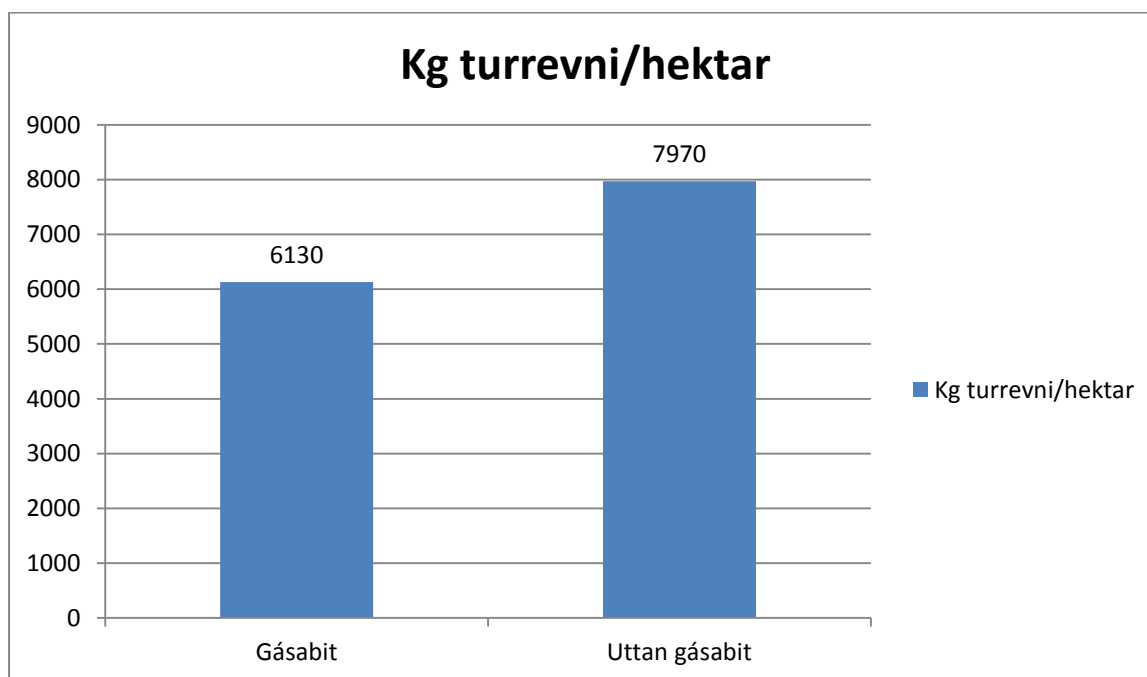
Úrtøka í 2013

Stykkið, sum bleiv sátt við grasfræ í 2012, varð sligið 2 ferðir í 2013 - 14. juni og 11. september. Eldri bøurin bleiv sligin einaferð - 9. juli. Grasið á hvørjum punti bleiv vigað, síðani turka í ovni fyri at fáa alla vætu úr og so vigað aftur. Úrslitini vístu stóran mun í úrtøku millum friðaðu økini og tey, har gásin sleppur til.

Á 1. árs bønum var samlaða úrtøkan 14.591 kg av turrevni/ha (ha=10.000m²) á friðaðu økjunum og 9.605 kg, har gásin sleppur til (ha=10.000m²). Av eldra bønum fingust 7.970 kg/ha á friðaðu økinum móti 6.130, har gásin sleppur til.

Talva 1. Úrtøka í 2013 á 1. árs bø við og uttan gásabit. 1. slóttur 14. juni og 2. slóttur 11. september.

Talva 2. Úrtøka í 2013 (ein slóttur 9. juli 2013) á eldri bø við og uttan gásabit.